

به نام خدا

انجمن مرتعداری ایران

نشریه علمی مرتع

این نشریه طی مجوز شماره ۳/۴۴۴۷ از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دارای درجه علمی - پژوهشی است.

سال ۱۳، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۸

<p>صاحب امتیاز: انجمن مرتعداری ایران</p> <p>مدیر مسئول: حسین ارزانی</p> <p>سر دبیر: حسین آذر نیوند</p> <p>مدیر اجرایی: مهدی معمری</p> <p>هیأت تحریریه:</p> <p>حسین آذر نیوند حسین ارزانی مهدی بصیری عطالله ابراهیمی محمد رضا اختصاصی محمد جعفری سید رضا میرائی آشتیانی سید اکبر جوادی محمد علی زارع چاهوکی علی طویلی محمد فرزام Victor Squires</p> <p>استاد، دانشگاه تهران استاد، دانشگاه تهران دانشیار، دانشگاه صنعتی اصفهان دانشیار، دانشگاه شهرکرد استاد پژوهش، دانشگاه یزد استاد، دانشگاه تهران استاد، دانشگاه تهران دانشیار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات استاد، دانشگاه تهران دانشیار، دانشگاه تهران استاد، دانشگاه فردوسی مشهد Gansu Agricultural University, Lanzhou, China</p>	<p>اسامی داوران مقاله‌های این شماره:</p> <p>دکتر حسین ارزانی استاد دانشگاه تهران</p> <p>دکتر محمد علی زارع چاهوکی استاد دانشگاه تهران (عضو publons)</p> <p>دکتر عطالله ابراهیمی (عضو publons) دانشیار دانشگاه شهرکرد</p> <p>دکتر حسن خسروی دانشیار دانشگاه تهران (عضو publons)</p> <p>دکتر زهره میردلیمی دکتری دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان</p> <p>دکتر حمید رضا ناصری (عضو publons) استاد یار دانشگاه تهران</p> <p>دکتر علی آریاپور (عضو publons) دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد بروجرد</p> <p>دکتر جواد متمدنی (عضو publons) دانشیار پژوهش مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع</p> <p>دکتر حسین پیری صحراگرد (عضو publons) استاد یار دانشگاه زابل</p> <p>دکتر حسن یگانه (عضو publons) استاد یار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان</p> <p>زهره میردلیمی (عضو publons) دکتری دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان</p> <p>دکتر اسماعیل شیدای کرکج (عضو publons) استاد یار دانشگاه ارومیه</p> <p>دکتر معصومه عباسی خالکی (عضو publons) دکتری دانشگاه محقق اردبیلی</p> <p>دکتر علی اصغر نقی پور برج (عضو publons) استاد یار دانشگاه شهرکرد</p> <p>دکتر مهدی ابراهیمی دانشیار دانشگاه زابل</p>
<p>نشانی: کرج، دانشکده منابع طبیعی، دفتر انجمن مرتعداری ایران، صندوق پستی ۳۱۵۸۷۷۷۸۸</p> <p>تلفن ۰۲۶-۳۲۲۲۳۰۴۴-۷</p> <p>سایت مجله: www.rangelandsrm.ir</p> <p>پست الکترونیک: j.rangeland.ir@gmail.com</p> <p>آدرس اینترنتی انجمن مرتعداری ایران: www.iransrm.ir</p>	
<p>این نشریه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) به نشانی www.isc.gov.ir دارای ضریب تاثیر است.</p> <p>نشریه مرتع در پایگاه Academia, Google Scholar، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (SID) و بانک اطلاعات نشریات کشور (Magiran) نمایه می‌شود.</p>	

نشریه علمی مرتع

انجمن مرتعداری ایران

شاپا ۰۸۹۱-۲۰۰۸

سال سیزدهم، شماره سوم، پاییز ۱۳۹۸

صفحه	فهرست مطالب	
۳۵۰	رضا یاری، غلامعلی حشمتی و حامد رفیعی	شناسایی و تعیین پتانسیل گیاهان دارویی، صنعتی و خوراکی مراتع بیلاقی چهارباغ استان گلستان
۳۶۸	سحر قربانپور، قاسمعلی دیبانتی تیلکی و محمدعلی علیزاده	اثر تیمار سرما بر شاخص‌های کیفیت علوفه برگ گونه‌های <i>Festuca arundinaceae</i> Scherab و <i>Dactylis glomerata L</i> در مرحله رشد رویشی
۳۷۶	فیروزه مقیمی نژاد، محمد جعفری، سلمان زارع، یاسر قاسمی آریان و راضیه دهقان	بررسی تأثیر مکمل‌های آبیاری آبیار و آبسار بر خصوصیات خاک تحت کشت گونه <i>Atriplex canescens</i>
۳۸۷	سمیرا حسین جعفری، عادل سپهری، حسن سلطانلو و علی اکبر کریمیان	بررسی و مقایسه عملکرد شیرابه گیاه دارویی آنگوزه شیرین در مراتع تفت استان یزد
۳۹۸	منیره تقان پور، مجیدمحمد اسمعیلی، آشورمحمد قره‌باش و اکبر فخریه	مقایسه رفتار چرای شتر و گاو در فصول مختلف سال در استان گلستان (مطالعه موردی: مراتع چپر قومیته شهرستان گنبدکاووس)
۴۰۸	جواد معتمدی، الهام آزاد موسوی، میرحسن میریعقوب‌زاده و مهشید سوری	مطلوبیت رویشگاه‌های گونه جاشیر (<i>Prangos ferulacea</i>) در مراتع کوهستانی ارومیه
۴۲۳	مالک پاکدل جانیار و محسن ملکی	بررسی میزان تداخلات قوانین منابع طبیعی و اصلاحات ارضی در حفظ یا واگذاری اراضی ملی در سامانه‌های عرفی شهرستان بيله‌سوار - استان اردبیل
۴۳۶	علی اکبر جعفرزاده، علی مهدوی، سیدرشید فلاح شمسی و رسول یوسف پور	ارزش‌گذاری اقتصادی برخی از خدمات اکوسیستم مراتع زاگرسی در استان ایلام
۴۵۰	بهزاد رایگانی، حسین ارزانی، اسماعیل حیدری علمدارلو و محمد مهدی مقدمی	کاربرد سنجش از دور به منظور ارزیابی تغییر اقلیم بر تولید و فنولوژی گیاهان (منطقه مورد مطالعه: استان تهران)
۴۶۱	هادی اسکندری دامنه، حامد اسکندری دامنه، حسن خسروی و حمید غلامی	تحلیل و پایش خشکسالی با استفاده از شاخص پوشش گیاهی NDVI (مطالعه موردی: حوضه غرب تالاب جازموریان)
۴۷۶	زهرا حیدری قهفرخی، پژمان طهماسبی و اصغر شاهرخی	عوامل بوم‌شناختی مؤثر بر پراکنش گونه دارویی <i>Salvia hydrangea DC.</i> ex Benth. در منطقه حفاظت‌شده تنگ‌صیاد شهرکرد
۴۹۰	سیده خدیجه مهدوی، محمد منصوری‌فر، محمد مهدوی و جلال محمودی	بررسی تأثیر عوامل محیطی (ارتفاع و خاک) بر کمیت و کیفیت اسانس کاسنی وحشی (<i>Cichorium intybus</i>) (مطالعه موردی: لزور - فیروزکوه)
۵۰۴	رضا امیدپور، عطالله ابراهیمی، پژمان طهماسبی و مرزبان فرامرزی	ارتباط غنا، یکنواختی و واگرایی کارکردی با کارکرد اکوسیستمی در مراتع استپی سرد مرجن بروجن
۵۲۲	مهدی معماری، لیدا عندلیبی الهام علی جعفری و اردوان قربانی	بررسی تأثیر کاربرد برخی تیمارها بر خصوصیات رشد <i>Medicago sativa L.</i> در شرایط گلخانه

راهنمای نگارش مقاله

رعایت دستورالعمل زیر در نگارش مقاله‌هایی که برای چاپ به مجله مرتع (Rangeland) ارسال می‌گردند ضروریست. بدیهی است که در صورت عدم رعایت نگارش دقیق مقاله در فرمت نشریه، مقاله در روند داوری قرار نخواهد گرفت.

۱- نوع مقاله

مقاله‌های پژوهشی مرتبط با اکوسیستم‌های مرتعی که به زبان فارسی نوشته شده و برای نخستین بار منتشر می‌شود، به منظور چاپ توسط هیات تحریریه مجله مرتع بررسی خواهد شد. هیات تحریریه پس از طی مراحل داوری نظر خود را مبنی بر قبول یا رد مقاله توسط سردبیر مجله به نگارنده (نگارندگان) اعلام خواهد کرد.

۲- روش تدوین

مقاله به ترتیب از اجزای زیر تشکیل خواهد شد.

۲-۱- عنوان

عنوان خلاصه، گویا و بیانگر محتویات مقاله بوده و از ۱۵ واژه تجاوز نکند.

- نام نگارنده (گان) زیر عنوان و مشخصات آنها بصورت زیرنویس آورده شود. نکته مهم: مشخصات نویسندگان در چکیده فارسی و انگلیسی به طور کامل در زیرنویس ارائه شود. مثلاً: حسین آذر نیوند^۱
- ۱- استاد گروه احیا مناطق خشک و کوهستانی، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تهران، کرج، ایران.

۲-۲- چکیده

چکیده مجموعه فشرده و گویایی از مقاله، با تاکید بر تشریح مسئله، روش تحقیق و نتایج بوده و از ۱۲ سطر (حدود ۲۵۰ واژه) بیشتر نباشد.

نکات بسیار مهم در تنظیم چکیده:

- تعداد کل کلمات حداکثر ۳۰۰
- ورود به مطلب ۴۰ الی ۵۰ کلمه
- هدف ۳۰ الی ۴۰ کلمه
- روش ۹۰ تا ۱۰۰ کلمه
- نتایج و نتیجه‌گیری کلی ۱۰۰ تا ۱۲۰ کلمه
- کلمات کلیدی حداقل ۴ حداکثر ۶ کلمه

((ورود به مطلب))

کمیت و کیفیت ترکیبات شیمیایی و مواد مؤثره گیاهان دارویی معمولاً در مناطق مختلف متفاوت هستند و اثرات درمانی گونه‌های گیاهی به علت داشتن چنین ترکیبات شیمیایی در اندام‌های گیاه است.

هدف:

هدف از انجام تحقیق حاضر معرفی مهمترین عوامل محیطی موثر بر تغییرات میزان مواد مؤثره در گونه‌ی گیاهی دارویی بومادران (*Achillea millefolium* L.) است.

روش:

بدین منظور ابتدا سه رویشگاه اصلی بومادران در مرتعی بیلاقی (مرتع چهارباغ)، مرتع مشجر (حد فاصل مرز جنگل و مرتع در مسیر توسکستان - چهارباغ) و مرتع قشلاقی (حوزه آبخیز کچیک) شناسایی گردید و سپس در نقاط معرف هر رویشگاه نمونه برداری از اندام هوایی گونه‌ی بومادران و خاک صورت گرفت. متغیرهای محیطی (خاک، اقلیم و پستی و بلندی) در نقاط معرف اندازه‌گیری شد. اسانس‌گیری با استفاده از کلونجر و تجزیه‌ی آنالیز مواد مؤثره اسانس با استفاده از دستگاه GC/MS انجام شد. برای شناسایی ارتباط مواد مؤثره‌ی گیاه بومادران با عوامل محیطی از آنالیز تطبیقی قوس‌گیری شده (DCA) و آنالیز تطبیقی-متعارف (CCA) استفاده شد.

نتایج و نتیجه‌گیری:

نتایج نشان داد مهمترین عوامل محیطی موثر بر تغییرات میزان اسانس گونه ی بومادران به ترتیب دما (۰/۸۶۱)، ارتفاع از سطح دریا (۰/۵۶۵)، میزان آهک (۰/۴۹۷)، میزان سیلت خاک (۰/۴۹۱) و میزان رطوبت نسبی (۰/۵۷۴) است. با توجه به استعداد و قابلیت بومادران در مناطقی با چنپین خصوصیات محیطی پیشنهاد می‌شود اقدام به تولید پایه‌های با توان تولید حداکثر اجزای اسانس نمود تا بتوان در استفاده چندمنظوره از مراتع، افزایش میزان درآمد بهره‌برداران از عرصه‌های طبیعی و سرانجام افزایش تولید ناخالص بوم نظام مرتع استفاده نمود.

کلمات کلیدی:

اسانس، بومادران، دما، گیاه دارویی، رویشگاه.))

۳-۲- واژه‌های کلیدی

حداکثر ۶ واژه کلیدی ویژه، درباره موضوع مورد پژوهش، بعد از چکیده ارائه شود.

۴-۲- مقدمه

مقدمه با طرح مسئله و مرور پژوهشهای انجام شده هدف پژوهش را توجیه کند (الف: منابعی که در اول جمله ذکر می‌شوند به صورت نام محقق و سال در داخل پرانتز به صورت میلادی ذکر شود. مثال: مقدم و همکاران (۲۰۱۰): اکبری و نصیری (۲۰۱۴). ب: منابعی که در آخر جمله داخل پرانتز ذکر می‌شوند، شماره منبع در فهرست منابع پایانی مقاله به صورت عدد داخل پرانتز ارائه شود (مثال: ۵).

۵-۲- مواد و روش‌ها

در این قسمت، مواد و وسایل بکار رفته، شیوه اجرای پژوهش، طرح آماری و روشهای شناسایی و ارزیابی توضیح داده می‌شود.

۶-۲- نتایج

تمامی نتایج کیفی و کمی بدست آمده در این قسمت ارائه می‌شود. برای ارائه نتایج از جدول، منحنی، نمودار یا تصویر استفاده شود (برای توضیحات بیشتر به بند ۳ مراجعه شود).

۷-۲- بحث و نتیجه‌گیری

در این قسمت نتایج بدست آمده با توجه به هدف بررسی و یافته‌های دیگر پژوهش‌ها، تجزیه و تحلیل شده درباره آنها بحث و نتیجه‌گیری به عمل می‌آید. نگارنده در همین قسمت می‌تواند توصیه‌ها و پیشنهادها لازم برای انجام بررسی‌های بعدی را نیز ارائه کند. منابع داخل پرانتز، به صورت عدد ارائه شود. الف: منابعی که در اول جمله ذکر می‌شوند به صورت نام محقق و سال در داخل پرانتز به صورت میلادی ذکر شود. مثال: مقدم و همکاران (۲۰۱۰): اکبری و نصیری (۲۰۱۴). ب: منابعی که در آخر جمله داخل پرانتز ذکر می‌شوند، شماره منبع در فهرست منابع پایانی مقاله به صورت عدد داخل پرانتز ارائه شود (مثال: ۵).

۸-۲- سپاس‌گزاری

این قسمت که در انتهای بخش بحث و نتیجه‌گیری مقاله درج می‌شود به اختیار مؤلف / مؤلفان مقاله، به تشکر و قدردانی از اشخاص یا مؤسسات اختصاص دارد.

۹-۲- منابع مورد استفاده

حداقل به چهار مقاله از نشریه مرتع ارجاع داده شود. کل منابع به زبان انگلیسی و به ترتیب حروف الفبای نام خانوادگی نگارنده (یا نام سازمان مربوطه در صورتی که فاقد نگارنده باشد) مرتب شود. چنانچه از یک نگارنده چند منبع مورد استفاده قرار گرفته باشد، ترتیب ارائه آنها برحسب سال انتشار از قدیم به جدید است. در صورتی که مقالات منفرد و مشترک از یک نگارنده ارائه می‌شود، ابتدا مقالات منفرد و سپس بقیه آنها به ترتیب حروف الفبای نام نگارندگان بعدی مرتب می‌شود. در تنظیم منابع بصورت حروف الفبایی و پیوسته شماره‌گذاری می‌شوند. در مورد مقاله، نام خانوادگی و نام نگارنده، تاریخ انتشار مقاله، عنوان مقاله، عنوان کامل مجله، شماره مجله در داخل پرانتز و شماره اولین و آخرین صفحه مقاله خواهد آمد. در صورت

وجود چند نگارنده پس از نوشتن نام خانوادگی و حرف اول نام نگارنده اول، برای هر یک از نگارندگان دیگر ابتدا حرف اول نام و سپس نام خانوادگی آنها نوشته خواهد شد. قبل از نوشتن نام نگارنده آخر، علامت & خواهد آمد. در مورد کتاب، نام خانوادگی و نام نگارنده (در صورت وجود چند نگارنده همانند مقاله عمل شود)، تاریخ انتشار، عنوان کامل کتاب، شماره جلد، ناشر، محل انتشار و تعداد کل صفحات کتاب ذکر خواهد شد.

در تنظیم فهرست منابع برای کتاب و مقاله از الگوی زیر پیروی شود:

Book:

- Mesdaghi, M., 1998. Rage management in Iran. Astane ghods publications, 259 p. (In Persian)

- Tueller, P.T., 1988. Vegetation Science Application for Rangeland Analysis and Management. Kluwer Academic Publishers, 642 p.

Article:

- **Barani, H., A.A. Mehrabi, M.R. Moghadam & M. Farhadi, ۲۰۰۳.** Investigation of spatial and time pattern of grazing on eastern of Alborz. Iranian Journal of Natural Resources, **56(1, 2): 117-130. (In Persian)**

- **Ahmadkhani, R., M. Moameri & S. Samadi Khangah, 2020.** Investigating the structural and functional changes of vegetation in two areas of exclosure and under grazing in the around Urmia Lake. **Rangeland, 14(2): 299-312 (In Persian)**

Amiri, F. & H. Arzani, 2013. Range suitability model for common use of sheep and goats. Iranian Journal of Range and Desert Research, **20(1): 50-71. (In Persian)**

- Mosley, J.C., S.C. Bunting & M. Hironaka, 1986. Determining Range Condition from Frequency Data in Mountain Meadows of Central Idaho. Journal of Range Management, **39(6): 561-565**

در تنظیم منابع پایانی عنوان انگلیسی مجله مرتع فقط و فقط **Rangeland** نوشته شود.

۱-۲- چکیده به زبان انگلیسی (Abstract)

چکیده مقاله به زبان انگلیسی، برگردان کامل عنوان، متن و واژه‌های کلیدی چکیده فارسی می‌باشد.

• نام نگارنده (گان) زیر عنوان و مشخصات آنها بصورت زیرنویس آورده شود.

۳- شیوه نگارش

مقاله با رعایت ۵/۲ سانتی‌متر حاشیه در اطراف، با قلم **B-nazanin** و اندازه حروف ۱۲ (Bold) برای عنوان، نویسنده ۱۱ (Bold)، سرتیتر ۱۲ (Bold)، متن ۱۲، پاصفحه ۱۰، فونت انگلیسی داخل متن که با قلم **Times New Roman** و اندازه ۱۰، عناوین جداول و نمودارها و شکل‌ها با قلم **B-nazanin Bold** و اندازه ۱۰ و داخل آنها به اندازه ۸، خطوط داخل جداول بی رنگ، و متن مقاله به صورت تک ستونه تنظیم شود. تمامی مقاله با رعایت اصول نگارشی در برنامه Word ۲۰۰۳، Xp ۲۰۰۷، ۲۰۱۰ و... تایپ شده و تعداد صفحات آن بیشتر از ۱۲ صفحه نباشد. قابل ذکر است که فایل بدون نام باید در فرمت ورد ۲۰۰۳ و فایل اصلی که شامل نام و مشخصات نویسندگان است باید در فرمت ورد ۲۰۱۰، ۲۰۱۳ و یا ۲۰۱۶ تنظیم شود و فرمولها و عکس‌ها به صورت فایل زنده باشند. همراه مقاله یک صفحه جداگانه (فایل پیش نیاز) که در آن عنوان کامل مقاله، نام و نام خانوادگی نگارنده (گان)، مرتبه علمی و نام گروه یا مؤسسه‌ای که نگارنده (گان) در آن مشغول کار می‌باشند، نام فرد مسئول مکاتبات همراه با تلفن تماس و Email، همچنین ایمیل و شماره تلفن همه نویسندگان به پیوست ارسال و از ذکر مشخصات فوق در سایر صفحه‌های مقاله خوداری شود.

مقاله به صورت فایل الکترونیکی در سایت مجله به آدرس **www.rangelandsrm.ir** بارگذاری شود.

در تنظیم جداول، منحنی‌ها، اشکال و تصاویر رعایت نکات زیر الزامی است:

• اطلاعات جداول، نباید به صورت منحنی یا به شکل دیگر در مقاله تکرار شوند. شماره و عنوان در بالای جدول ذکر گردد.

- هر ستون جدول دارای عنوان و واحد مربوط به خود باشد و چنانچه تمام ارقام جدول دارای واحد یکسان باشند، می‌توان واحد را در عنوان جدول ذکر نمود.
  - توضیحات اضافی عنوان و متن جدول، به‌صورت زیرنویس ارائه شود. نتایج بررسی‌های آماری، به یکی از روش‌های علمی در جدول منعکس شده و در هر صفحه نباید بیش از دو جدول آورده شود.
  - شکل‌های هر مقاله شامل منحنی، نمودار، عکس و نقشه بوده و همه بطور یکسان به عنوان شکل شماره‌گذاری می‌شوند. شکل‌ها به صورت سیاه و سفید و با کیفیت، مناسب و مطلوب (حداقل 300 DPI) تهیه شده و شماره و عنوان آنها در پایین بیاید.
  - واحدهای استفاده شده در مقاله در سیستم متریک باشد
  - جدول‌ها بصورت ساده ترسیم شوند (از هر گونه ضخامت خطوط و رنگی بودن پرهیز شود).
- قابل توجه محققان محترم: مقالات ارسالی باید دقیقاً بر اساس فرمت مجله تنظیم شده باشند، در غیر این صورت در فرآیند داوری قرار نخواهد گرفت.